TJÄNSTEMÄN VID ÅLANDS LANDSKAPSFÖRVALTNING

TÅLC r.f.
20 ÅR

HISTORIK

Förord

Vår förening har nu varit verksam i 20 år, närmare bestämt den 30.10.1995. 20 år är en ganska lång tid, så nu är det dags att göra en återblick. Det är faktiskt så länge sedan vi startade föreningen så en hel del av det som hände i början är dolt i glömskans dunkel för mig. Utan hjälp av protokoll och verksamhetsberättelser hade jag svårligen kunnat beskriva den första tiden trots att jag deltog i

diskussionsmöten, arbetsgrupp och interimsstyrelse.

Jag kommer ihåg Jalle Lindqvist som en kunnig och energisk ordförande och likaså driftige Magnus Westling som efterträdde honom småningom. Eva Sjölund, vår duktiga sekreterare, tecknade ner allt som hände (tur för mig), och Lars Ingmar Johansson biträdde oss i början, villigt och kunnigt. Likaså medverkade Roffe Vennström och Olle Dahlgren vilka tillförde stor sakkunskap. Sedan var jag med på ett hörn och, som jag nu kan dra mig till minnes, den som visste minst om fackliga frågor.

Vi fick en bra uppslutning från början. Det fanns ett stort intresse. Alla var glada över att äntligen få en ”egen” fackförening. Många av oss hade inte varit fackligt anslutna. Eftersom allt styrdes från Helsingfors tidigare, kändes det så långt borta och intresset för anslutning till fackföreningarna i riket var därför svagt. Okunskapen om facklig verksamhet var därigenom också utbredd. Det gällde alltså för oss som inte visste så mycket att ägna en hel del tid åt att sätta oss in i frågorna. Men vi

hade i våra led, som jag redan nämnde, sådana som kunde en hel del och det hela löpte väl. Under åren som gått tycker jag att arbetet i föreningen har givit mig mycket; framför allt gemenskapen med likställda och kamratandan har varit mycket berikande.

När jag ombads att sammanställa en historik, åtog jag mig därför gärna uppdraget, och jag hoppas att denna återblick skall intressera föreningens medlemmar och återspegla verksamheten under åren som gått.

Hur det började

Med anledning av den kommande landskapslagen om tjänste-kollektivavtal kallades tjänste-männen i centralförvaltningen till ett informations- och diskussionsmöte i stadshuset foajé den 12.3.1975. En av initiativ-tagarna Jarl Lindqvist hade undertecknat kallelsen. Han var för övrigt en eldsjäl och en stor pådrivare när det gällde vår fackförenings bildande. På det första mötet valdes han till ordförande. Mötet utsåg en arbetsgrupp med uppgift att utreda förutsättningarna för bildandet av en fackförening och till ordförande valdes Jarl Lindqvist. Arbetsgruppens medlemmar var representanter för kansli-avdelningen (Lars Ingmar Johansson), näringsavdelningen (Magnus Westling), trafikavdelningen (Olof Dahlgren), utbildningsavdelningen (Anna Greta Bergman) samt sekreterare Eva Sjölund.

Under våren 1975 arbetade arbetsgruppen fram förslag till stadgar och vid ett möte i september förbereddes ett stormöte för att bilda en fackförening. Mötet hölls 13.10.1975, ajournerades och fortsatte 30.10.1975, varvid föreningen bildades. Föreningen gavs namnet Tjänstemän och befattningshavare vid Ålands landskapsstyrelses central-förvaltning, TÅLC. Stadgarna godkändes och en interimsstyrelse tillsattes. Till ordförande valde

mötet enhälligt Jarl Lindqvist. I övrigt fick interimsstyrelsen följande sammansättning, där hänsyn togs såväl till tjänsteställning som till avdelning för att få en så rättvis fördelning som möjligt: Anders Lindholm och Olof Dahlgren, trafikavd., Rolf Vennström, social- och hälsovårdsavd., Magnus Westling och Margareta Lönnqvist, näringsavd., Alvar Dahl, kansliavd., Anna Greta Bergman, utbildningsavd., Alfa Johansson, finansavd., och Eva Sjölund, de fristående byråerna. Hösten 1976 gavs interimsstyrelsen en ordinarie styrelses befogenheter och utökades med Lars Ingmar Johansson, kansliavd. Först under 1977 registrerades föreningen och vid årsmötet 1978 fick föreningen sin första ordinarie styrelse. Styrelsen hade förutom ordförande nio medlemmar fördelade på de olika avdelningarna. Från 1979 blev även de, som var anställda vid centralsjukhuset men inte inom vården, medlemmar och de fick en representant i styrelsen, som då utökades till tio personer förutom ordförande. Vid årsmötet 1979 efterträddes Jarl Lindqvist av Magnus Westling på ordförande-posten. Denne kom att verka som ordförande i nio år. 1988 valdes Alf Åkerholm till ordförande och den posten innehar han fortfarande. Det är skönt med trotjänare, inte sant?

Jarl Lindqvist, Alf Åkerholm och Magnus Westling undrar vart flaggan tog vägen!

En trotjänare inom föreningen är också Carita Carlberg. Hon har

skött finanserna som kassör sedan 1979, och det med den äran. Vår förening har en mycket god ekonomi.

Organisation

Arbetsgruppen som utredde förutsättningarna att bilda en fackförening utredde även facktillhörigheten inom förvaltningen och kontaktade de tjänstemannagrupper som står utanför centralförvaltningen för att diskutera samarbete. Möten hölls tillsammans med sjuksköterske-föreningen, polisföreningen, lärar-föreningen och Ålands kommunaltjänstemän.

En organisationsplan utarbetades och förslag framfördes att anställa en gemensam ombudsman. I den planerade förhandlings och avtalsdelegationen för blivande TOC-TÅ deltog Jarl Lindqvist som representant för TÅLC. Inom arbetsgruppen och senare interimsstyrelsen arbetades det mycket med organisationsfrågorna.

TOC:s Tjänstemannaorganisationer på Åland, TOC-TÅ r.f. bildades 15.10.1978. Styrelsen måste då ta en anslutning till TOC-TÅ under övervägande.

Efter delade meningar bland medlemmarna om TÅLC skulle begära direkt avtalsrätt med landskapsstyrelsen eller ansluta sig via Tjänstemannaförbundet till den på Åland nybildade förhandlingsorganisationen TOC-TÅ, enade man sig slutligen om det senare alternativet och anhöll om anslutning 14.12.1978.

Så här efteråt kan man se att det var den bästa lösningen, eftersom det hade blivit väldigt jobbigt för vår förening att ensamma sköta alla förhandlingar och allt vad det för med sig. Nu har TOC-TÅ med sin

organisationssekreterare Tuula Mattsson bistått oss i vått och torrt.

Tuula Mattsson

Anslutningen till Tjänstemannaförbundet har också medfört värdefulla kontakter med riket. Representanter för TÅLC har regelbundet besökt facket i Helsingfors och deltagit i deras kongresser, möten och diskussionsdagar.
Från Tjänstemannaförbundet har personer i ledningen åter besökt vår förening och hållit föredrag på våra medlemsmöten med information om verksamheten. Medlemmar i TÅLC har fått möjlighet att delta i förtroendemannakurser och andra kurser och seminarier som ordnats i riket.

Med anledning av Tjänstemannaförbundets omorganisering 1991 ansökte TÅLC om medlemskap i den nybildade Hallintovirkailijoiden Keskusjärjestö, Förvaltningstjänstemännens Centralorganisation. HVK från 1.1.1992 och begärde samtidigt om utträde ur Tjänstemannaförbundet. TOC gick samtidigt i konkurs och måste upphöra. Vårt nya centralförbund efter TOC är FTFC och vår förtroendeman Lars Rögård deltog i deras förbundskongress hösten 1993. I FTFC finns flera olika grupperingar enligt avtalsområde och TÅLC tillhör förhandlingsorganisationen FTFC-O (statliga sektorn) med 86.000 medlemmar. HVK har senare upplösts och från detta år är TÅLC direkt medlem i FTFC genom FTFC-O.

Genom alla organisations-förändringar blev det aktuellt för TÅLC att ändra stadgarna. Hösten 1991 togs ändringsförslaget upp och genomfördes under 1992 så att förslaget kunde inlämnas till föreningsregistret. Vår förenings namn ändrades till Tjänstemän vid Ålands landskapsförvaltning TÅLC r.f.

TOC:s Tjänstemannaorganisationer på Åland TOC-TÅ:s stadgar ändrades också och föreningen heter från och med ingången av 1994 Tjänstemanna-organisationerna på Åland r.f. (TCÅ).

Förhandlingar

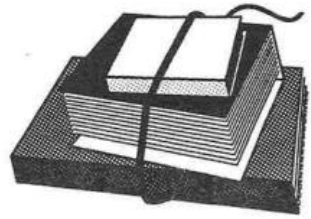
Den 1 juli 1978 trädde den nya landskapslagstiftningen om tjänstekollektivavtalssystem i kraft. I de inledande förhandlingarna ville de åländska fackföreningarna bli företrädda av de fackliga riksförbunden. Förhandlingar om ett huvudavtal inleddes i oktober 1978 och avtalet undertecknades 21 mars 1979. Huvudavtalet ingicks för perioden 1.3.1979 -28.2.1981. Efter det ingicks ett nytt huvudavtal med de åländska föreningarna hösten 1981. Långa sega förhandlingar hade förts ända sedan årets början. Den svåra frågan som inte heller i det här skedet kröntes med framgång var om Ålands Fackskollärarförening skulle antas som förhandlingspart. Landskapsstyrelsens motparter i förhandlingar om tjänstekollektivavtal kom enligt huvudavtalet att vara Akava- Åland r.f., FOA:s Ålands samorganisation, FOA-Å r.f. och TOC-TÅ r.f. Parterna enades tillika om förtroendemannaavtal.

Avtalsverksamheten i landskaps-förvaltningen hade äntligen funnit sina former.

Under hösten 1978 hade TÅLC förhandlat med landskapsstyrelsen om gropjusteringar och arbetstidsfrågor. Efter anslutningen till TOC-TÅ inriktades verksamheten mera än tidigare på förhandlingar och förhandlingsgrupper bildades. Förtroendemän valdes inom TÅLC och för 1979 valde Bengt Dahlén, Jarl Lindqvist, Pär Bondestam och Tuula Mattsson. Den senare valdes till huvudförtroendeman och innehade den posten tills hon blev TOC-TÅ:s organisationssekreterare 20.9.1982. Bengt Dahlén blev därefter huvudförtroendeman tills han valdes till ordförande för TOC-TÅ för perioden 1989-90. Anna Qvarnström efterträdde Bengt Dahlén och verkade som huvudförtroendeman perioden 1989-92. Hon har varit förtroendeman inom TÅLC sedan Tuula Mattsson slutade och innehar fortsättningsvis detta uppdrag. 1989 när Bengt Dahlén slutade valdes Lars Rögård till förtroendeman och TÅLC erhöll en tredje förtroendemannapost som tilldelades museibyrån. Marcus Lindholm valdes till den posten.

De första egentliga tjänstekollektivavtalsförhandlingarna inleddes 1 april 1979 med statliga avtal som utgångspunkt.

Det första tjänstekollektivavtalet som undertecknades den 5 april 1979 berörde allmänna löneförhöjningar, ändringar i semesterbestämmelserna samt resekostnadsersättningar. Övriga tjänstekollektivavtal undertecknades den 10 september samma år.

Under 1980 strandade förhandlingarna i maj. Frågan gällde kravet om lön enligt dyrortsgrupp I efter att en undersökning om konsumentpriserna utvisat att Åland var dyrare än Helsingfors och

Jubileumsmiddag

övriga Finland. Landskapsstyrelsen uppvaktade finansministeriet tillsammans med förhandlingsparterna angående en uppflyttning av landskapets kommuner till dyrortsgrupp 1. Ministeriet gav emellertid ett negativt besked, vilket efter ytterligare resultatlösa förhandlingar ledde till att fackorganisationerna varslade om **strejk** fr.o.m. 8.9. (Akava 9.9.).

Under riksförlikningsmannens ledning vidtog medlings-förhandlingar 1.9. och 4.9. Förlikning kunde dock inte nås. Efter ytterligare en sammankomst utan resultat inleddes strejken vid varslad tidpunkt. Den omfattade ett sextiotal tjänstemän. Efter en vecka eller 14.9. upphörde den genom att båda parter godkände riksförlikningsmannens nya medlingsbud, vilket innebar att skillnaden mellan första och andra dyrortsgruppens löner skulle betalas så, att en tredjedel erlades fr.o.m. 1.9.1980 och hela skillnaden fr.o.m. 1.3.1981. Tillägget betalades tills ny dyrortsklassificering trädde i kraft för landskapets kommuner.

I fortsättningen löpte avtalsförhandlingarna väl och vi har genom våra tjänstekollektivavtal tillförsäkrats minst samma förmåner som tjänstemännen i riket. Vidare har TÅLC genom att puffa på landskapsstyrelsen bidragit till att en tjänst som byråchef vid byrån för avtals- och personalärenden inrättades i mars 1978. Genom förhandlingar med landskapsstyrelsen har TÅLC också medverkat till att flextid infördes för personalen i Självstyrelsegården från sommaren 1980. Avtalet om ämbetsverksdemokrati trädde i kraft fr. 1.1.1985.

Fritidsaktiviteter

Föreningen har sedan starten arbetat för medlemmarnas trivsel. Konditionsutrymme har iordningsställts av arbetsgivaren och olika motionsaktiviteter såsom volleyboll och fotboll har arrangerats för personalen.

Aktivitetskommittéer har tillsatts vilka har ordnat personalfester och julfester. Utfärder har anordnats tillsammans med avtals- och personalbyrån. Olika platser i landskapet har besökts, bl.a. Signildskär, Björkör, Källskär, Länsmansgrund, samtliga ute i skärgården.

Efter att avtals- och personalbyrån förstärktes med en personalsekreterare den 1 juli 1989 har byrån övertagit anordnandet av utflykter och övriga fritidsaktiviteter.

Ett fritidsområde med tillhörande byggnad har ända sedan starten varit föreningens önskan. Landskapsstyrelsen var villig att upplåta ett område på landskapsägd mark. Först anvisades ett område invid den av Fackliga semesterorganisationen arrenderade marken på ÖRA i Hammarland. Platsen ansågs emellertid olämplig. Sedan efterhörde TÅLC möjligheter att få disponera någonting i Kastelholm, men det blev ingenting av den gången. Saken föll i glömska ett antal år eftersom mycken tid ägnades år facklig verksamhet. När frågan åter i slutet av 80-talet togs upp blev först Öra i Hammarland åter aktuellt. Man ville ha det önskade området lite utvidgat genom at Hammarlands kommun skulle avstå en liten del av det område kommunen arrenderade som fritidsområde. Kommunen gick emellertid inte med på saken

varefter tanken på Öra återigen övergavs. Så undersöktes möjligheter att få ett område i Bomarsund, men de strandade på planerna för Bomarsund som ett skyddsområde. Nu riktades blickarna åter mot Kastelholm och genom samverkan med skogsbyrån lyckades föreningen få arrendera ett område invid inloppet till Färjsundet.

I april 1991 skrevs ett arrendekontrakt och föreningen beslöt att bygga en stuga på området.

Stugan skulle användas för föreningens sammankomster och uthyras under sommaren till föreningens medlemmar. Entusiasmen var stor bland medlemmarna och på rekordtid inköptes och uppfördes en stockstuga av typen Weekend-house.

Allt skedde på talkoarbete och de största insatserna stod Kurt Åberg, och Tore Lillsjö för. Men flitiga medlemmar hjälpte också till, ingen nämnd, ingen glömd.

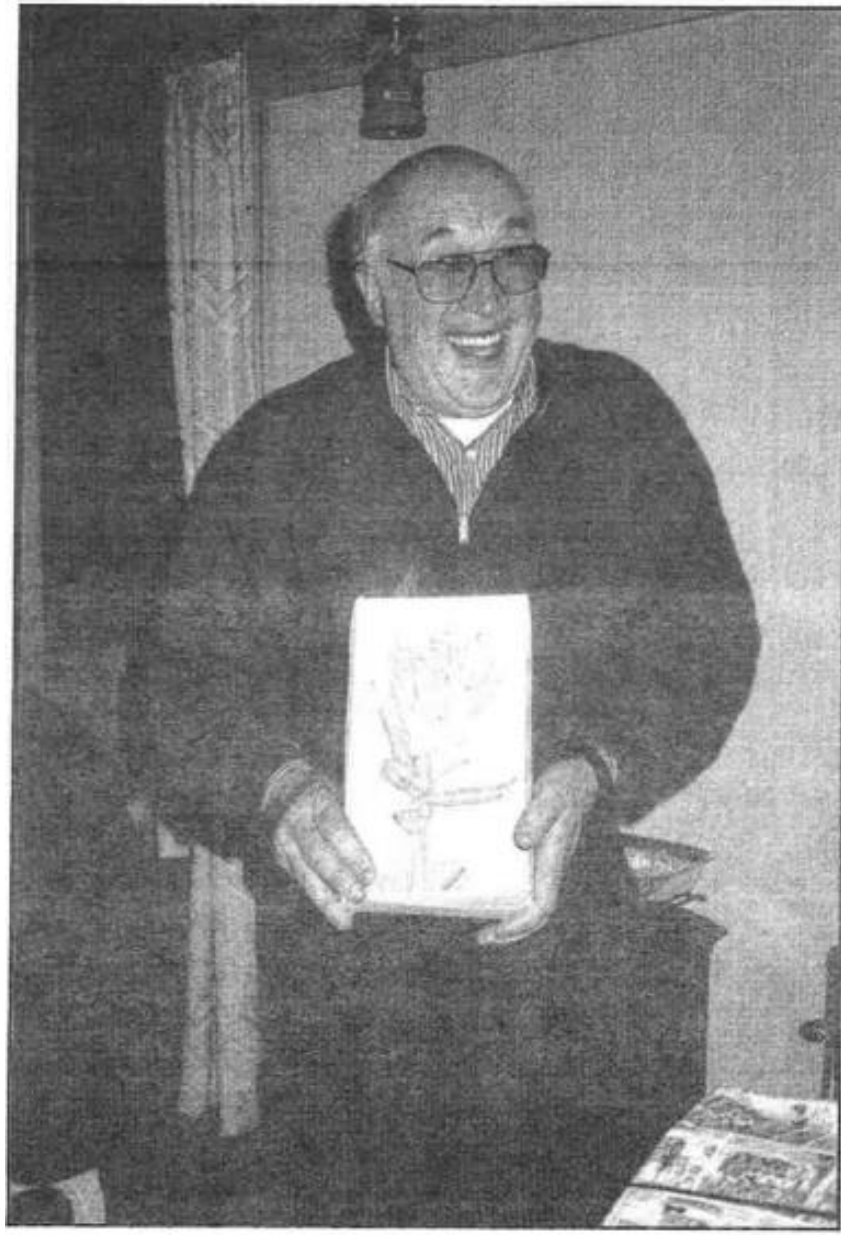
Flitiga medlemmar på talkoarbete

Redan i september 1991 hölls taklagsfesten och hösten 1992 stod stugan färdig.

I september 1993 hölls invigningsfest på "TÅLCE-BO" som stugan heter. Här klipper Jarl Lindqvist av invigningsbandet.

Ordförande Alf Åkerholm håller tal på invigningsfesten!

Avslutning

Utan att göra denna återblick alltför detaljerad kan jag säga att detta är i stort sett vad som har hänt under de gångna åren.

Många är de som villigt och glatt ställt upp för vår förening, jobbat i styrelser och kommittéer m.m. Här skulle bli alltför långt att nämna dem så jag lämnar det därhän.

Och efter denna något torra betraktelse skall jag nu avsluta med en mycket underhållande 10-års historik skriven som ett kåseri i diktform till 10-års jubileet av Rolf Vennström.

Jubileet firades något försenat när TOC-TÅ fyllde 10 år hösten 1988.

Rolf Vennström har skrivit 10-års historik i diktform.

Mången lagstiftning i förvaltningen har vi haft
som ställt till med en hel del förödelse.
Men när tjänstekollektivlagen trädde i kraft
blev den huvudorsaken till TÅLC:s födelse.

Sedan följde den ena förlossningen efter den andra
Det var FOA, TOC-TÅ, TOC-Å och KAD.
Vi blev så många att vi trampade på varandra
och fackbenämningarna bildade en oändlig ganska råddig rad.

För TÅLC blev det dock en synnerligen verksam tid
med många engagerade i styrelse, aktiviteter och avtalsstrid.
Men när vi skulle välja en förhandlingsbas
då höll allting på att gå i kras.

Jag syftar här på det organiserade utbrytarschacket
med farligt många röster och rätt så yviga gester.
De ville inge ha att göra med fastlands(p)facket
och leddes av medlemmar från Allan-håll mest dock från Wester.

Resultatet blev dock Tjänstemannaförbundet och TOC-TÅ
och lugnet i vårt fackliga kråkting sig sakta utbredde.
Det är kanske inte alldeles fel att i sammanhanget påstå
att många tog på näsan och ur TÅLC utträdde.

Men Jalle han höll kvar i rodret i många år
tills plötsligt vid hans sida Magnus står.
Helt följdriktigt han snart sedan TÅLC-skutan leder
och medlemsförgreningarna sig snabbt utbreder.

Även Lst behövde en vidare plattform att stå på
och ville kanske underlaget för TÅLC till en del slå sönder.
Så man gjorde avdelningschefer och andra i samma skrå
till arbetsgivare och kallade dem för husbönder.

Ett axplock i protokollen visar på många frågor för trivselns höjande
men svaren från fader landskapet var alltid lika avböjande.
Tänk på volleybollplan, personalrekreationsrum, bastu och fritidsgård
För att inte tala om ämbetsverksdemokration och följetongen företagshälsovård.

Så kom då den verkliga boomen för vårt fack
det var när förhandlingar om superdyrort och 3 %-en sprack.
Klimatet blev ganska dystert och ibland isande kallt
men lantrådet sade sig sova bara bra trots allt.

Det hände väl en hel del både före och efter kampen
Alla kommer vi ihåg Harriet, hon som fick heta Tjejpampen.
En ”minister” skaffade sig ett rykte som ej torde slås,
Han Olle med specialiteten att öppna och bryta sönder skol-lås.

Vi tog ut i strejk bl.a. våra växeltanter
som fick ta emot gliringar från alla håll och kanter.
Anja hon klara av det och slog sig på kultur
för Gunnel var det värre så hon kopplade ur.

Gubbarna på andra sidan bordet var tuffa och trilska
och iklädde sig nästan en diabolisk skepnad.
När slutdomen kom bröt de ut i en primitiv ilska
som slog t.o.m. garvade förhandlare med häpnad.

Långt senare i ett ÅD-beslut det står
att strejklönerna hamnat utanför kolumn helt kallt.
Det är sån´t som lätt river opp gamla sår
men lantrådet sa att han sov bara bra trots allt.

Det är säkert mycket jag missat och en hel del som felas
och många, många som jag ej nämnt vid namn.
Men elegier skall helst på svarta tangenter spelas
så vi tar alla dom i stor öppen famn.

Mariehamn 23.11.1988
Rolf Wennström

Jag måste säga att jag instämmer till fullo med innehållet i den sista versen i diktverket ovan.

Anna Greta Bergman
Historieskrivare

Ulla Johansson
Layout